

Voorgeschiedenis V.U.

De rectorale rede die de rector magnificus prof. dr. H. Smitskamp 20 oktober in de Amsterdamse Westerkerk uitsprak ter gelegenheid van de herdenking van de 81ste dies natalis (geboortedag) van onze universiteit, had tot titel: Een keerpunt in de voorgeschiedenis van de Vrije Universiteit. We laten hier de samenvatting, die prof. Smitskamp ons van zijn oratie gaf, volgen:

Prof. dr. H. Smitskamp

„Bij zijn pogingen om gebeurtenissen uit het verleden te verstaan kan de geschiedschrijver profiteren van zijn bekendheid met het verdere verloop der historie. Hij moet zich echter hoeden voor de neiging, dit feitelijk verloop te snel als het meestwaarschijnlijke of zelfs als onvermijdelijk te beschouwen, met verwaarlozing van de al of niet latent gebleven mogelijkheden van een geheel andere ontwikkeling.

Zo is met betrekking tot de voorgeschiedenis der Vrije Universiteit te weinig aandacht geschonken aan de niet gerealiseerde, maar wel degelijk aanwezige mogelijkheid, dat niet een universiteit op gereformeerde grondslag, maar een orthodox-protestantse universiteit zou zijn ontstaan.

Kuyper zelf heeft van 1870 tot 1876 bij herhaling voor zo een stichting gepleit. Zelfs toen een voorstel van Gunning tot een gespreking over de oprichting van een vrije christelijke universiteit door diens eigen geestverwanten afgewezen werd, was deze mogelijkheid nog niet voorgoed afgesneden. Zij raakte pas van de baan, enerzijds doordat de op zichzelf voor de orthodoxie onaanvaardbare regeling van de theologische opleiding in de Hoger-onderwijswet van 1876 werd aangevuld met de instelling van het kerkelijk hoogleraarschap, anderzijds door de wijziging van Kuypers denkbeelden tijdens zijn geestelijke crisis in 1876—1877. Opmerkelijk is evenwel, dat hij in de actie voor het bijzonder lager onderwijs en aanvanke-lijk ook bij de politieke partijvorming bleef ijveren voor samenwerking op een brede protestants christelijke basis”.

Bidstond.

Naar goede traditie belegde de ring Amsterdam der V.U.-organisatie aan de voor-